

Asia: VM048:00/2017, VM/1353/03.01.00/2018

Luonnos hallituksen esitykseksi kuntien ja maakuntien taloustietojen tuottamista ja raportointia koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Luonnoksesta yleisesti

Hallituksen esitys on pääsääntöisesti hyvä ja tukee yritysten ja kansalaisten mahdollisuuksia saada ajantasaista tietoa julkisten toimijoiden taloudesta. Erityisen hyvää on, että kunnille, kuntayhtymille ja maakunnille säädetään lakisääteinen velvollisuus raportoida taloustiedot automatisoidusti yhtenäisin käsittein yhdenmukaisessa ja vertailtavassa muodossa.

Esityksen mukaan kuntien ja maakuntien tuottama taloustieto tulisi toimittaa automaattisesti valtiokonttorin ylläpitämään taloustietovarantoon. Uudessa taloustiedon raportointimallissa kunnat, kuntayhtymät ja maakunnat raportoisivat vuosittaisten tilinpäätöstietojen rinnalla jo kuluvan vuoden aikana automatisoidusti suoraan kirjanpidosta ajantasaista taloustietoa.

Näemme yhtenä tärkeänä, automaattisesti toimitettavana tietoa kuntien ja maakuntien ostolaskudatan toimittamisen samoin perustein kuin lakiesityksessä on säädetty muiden taloustietojen osalta. Ostolaskudata on toimitettavissa kuntien kirjanpidosta automaattisesti muutamien poikkeuksin. Näitä poikkeuksia ovat mm. henkilötietoja sisältävät, ostolaskuja julkiselle sektorille toimittavat toiminimet tai ammatinharjoittajat, joiden toiminnan volyymi ei ylitä mikroyrityksen kriteereitä. Osakeyhtiöiden osalta tätä rajoitetta ei ole, koska osakeyhtiöiden tulee toimittaa tiedot toiminnastaan yrityksen koosta riippumatta.

Ostolaskudatan toimittaminen avoimena datana ja lakisääteisenä lisää avoimuutta, edistää kilpailua ja lisää liiketoimintamahdollisuuksia sekä parantaa myös julkista taloutta.

Kuntien tuottamaa ostolaskudataa julkaisee avoimena datana tällä hetkellä vain noin 30 kuntaa tai kaupunkia vaihtelevissa formaateissa siitä huolimatta, että Kuntaliitto on jo pari vuotta sitten antanut suosituksen kunnille ostolaskudatan julkaisemisesta yhtenäisessä muodossa avoimena datana. Ostolaskudatan osalta riittää, että tiedot toimitetaan vuosittain ellei nopeampi rytmi ole perusteltavissa. Ostolaskudatan toimittaminen voidaan automatisoida helposti ja esimerkkinä voidaan mainita Helsingin kaupunki joka julkaisee oman ostolaskudatansa avoimena datana kuukausittain. Muut kymmenen suurinta kaupunkia, ostolaskutietojaan julkaisemattomia Turku ja Lahtea lukuun ottamatta, julkaisee ostolaskudatansa vuosittain.

Esitetyn toimintamallin aiheuttamat vaikutukset

Esitetyllä toimintamallilla ei ole olennaisia vaikutuksia kuntien tai maakuntien toimintaan. Ostolaskudata on saatavissa automaattisesti mainittujen toimijoiden kirjanpidosta pääkirja / ostolaskureskontra.

Ostolaskudatan toimittaminen avoimena datana ja sen säätäminen lailla lisää avoimuutta, edistää kilpailua ja lisää liiketoimintamahdollisuuksia sekä parantaa myös julkista taloutta.

Esitetyn toimintamallin vastuiden selkeys

Kuntien ja maakuntien taloustiedot ovat lähtökohtaisesti julkista tietoa. Ostolaskudatan julkaiseminen laskukohtaisin tai laskuriveittän ei poikkea tästä periaatteesta.

Esitetyn toimintamallin toimeenpanon edellyttämät toimenpiteet kunnissa

Toimintamalli ei vaadi merkittävää työpanosta eikä investointeja.

Millaista tukea tarvittaisiin esitetyn raportointimallin onnistuneeseen toimeenpanoon

Ostolaskudataa julkaisevat organisaatiot voivat esittää oman toimintamallinsa datan julkaisemisen aloittaville kunnille tai maakunnille. Toisaalta kyseessä on taloushallinnon rutiinitoimi jonka alan ammattilaiset voivat toteuttaa oman työnsä ohessa. Myös tietosuojaanliittyvät asiat on selvitetty tietosuojavaltuutetun ja Helsingin kaupungin toimesta. Kuntaliiton suositus ja tietosuojavaltuutetun lausunnot löytyvät Kuntaliiton nettisivuilta.

Saariketo Jorma
HANDATA-projekti